

Introducere

În prezenta lucrare, intitulată *Incursiune in lumea teoriilor economice și a modelelor asociate*, sunt vizate și argumentate, pe rând, din perspectivă proprie, teoriile ce au marcat profund istoria economiei mondiale: teoria clasică, keynesiană, neoclasică, neokeynesiană, monetaristă, noua teorie clasică, noua teorie keynesiană și noua teorie neoclasică.

Acestea sunt dublate, pentru simplificarea înțelegerii mecanismelor de funcționare, de grafice relevante, și, cu atât mai important, în scop exemplificativ, de prezentarea câtorva modele de cotitură, capabile să reflecte caracteristicile curentelor de gândire amintite, și anume modelul echilibrului general clasic (neoclasicism), modelul venituri-cheltuieli (keynesism), modelul IS-LM și IS-LM-BP (neokeynesism), modelul ciclului real de afaceri (noul clasicism), noul model keynesian (noul keynesism) și

modelul dinamic stohastic de echilibru general (noul neoclasicism).

Reconstituirea drumului parcurs de gândirea economică de-a lungul anilor a permis identificarea modelelor dinamice stohastice de echilibru general, ca punct terminus al prezentului studiu, modele de ultimă generație având la bază noile teorii menționate anterior, care, deși contestate de anumiți economiști prin prisma incapacității lor de a anticipa criza economică globală, sunt capabile, după cum bine sintetiza Tovar (2008), să ofere elementele necesare în vederea identificării surselor fluctuațiilor și a cauzelor schimbărilor structurale, a previzionării efectelor modificării politicilor macroeconomice sau a construirii de scenarii posibile.

Așadar lucrarea se complexifică, îndeosebi în panul modelării, pe măsură ce analiza avansează către momentul actual, modelele prezentate crescând progresiv nu doar din punct de vedere al dimensiunilor ci și din perspectiva multitudinii aspectelor considerate, ce dau prospețime și plus valoare realității economice surprinse pe baza lor.

Capitolul 1. Clasicismul economic

1.1. Teoria clasică

Teoria economică, în sensul său generic, a cunoscut de-a lungul timpului diverse forme de exprimare și manifestare, în fiecare etapă a evoluției sale regăsindu-se partizani și opozanți ce au lansat noi idei, în încercarea lor de a reflecta, într-un mod cât mai realist, mecanismele de funcționare ale economiei în ansamblul ei și de a detecta modalitățile optime de stimulare a creșterii economice.

Anul 1776 marchează apariția primului studiu de referință la nivel economic¹, aparținând celui ce avea să fie ulterior numit „părintele științei economice” – Adam Smith. Teoria sa de bază, contestată și reconsiderată prin prisma diverselor curente de gândire ce au urmat, și

¹ Lucrarea *Avuția națiunilor, cercetare asupra naturii și cauzelor ei* a reprezentat un moment de cotitură în evoluția științei economice

cunoscută în zile noastre sub denumirea de *teorie clasică*, pornește de la ideea că flexibilitatea prețurilor, salariilor și a ratei dobânzii asigură premisele necesare echilibrării piețelor, producția realizându-se în condițiile ocupării depline a forței de muncă. În acest context, piața se reglează de la sine generând stabilitate economică, intervenționismul statal nefiind necesar decât la nivel minimal, prin prisma asigurării funcționării libere a pieței, prin politici ale ofertei, și sub aspectul menținerii unui buget echilibrat. Economia reușește să atingă în permanență nivelul natural de produs intern brut real, mecanismele de auto-ajustare permițându-i acesteia să depășească rapid inevitabilele abateri deficitare sau excedentare în raport cu acest nivel, pentru a reveni pe făgașul normal.

Astfel, ocuparea deplină a forței de muncă, chintesență a economiei clasice, este considerată a fi calea urmată de orice economie lăsată să funcționeze în mod liber. Chiar și în situația în care s-ar produce un dezechilibru pe acest palier, în sensul apariției unui anumit nivel al șomajului, echilibrul s-ar restabili de la sine prin diminuarea nivelului salariilor, urmată în mod natural de creșterea cererii de forță de muncă și,

inevitabil, de restabilirea echilibrului inițial (*Figura 1.1*), (*Figura 1.2*).

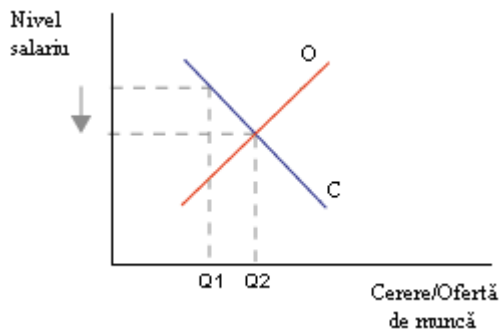

Figura 1.1. Restabilirea echilibrului pe piața forței de muncă în concepția clasică

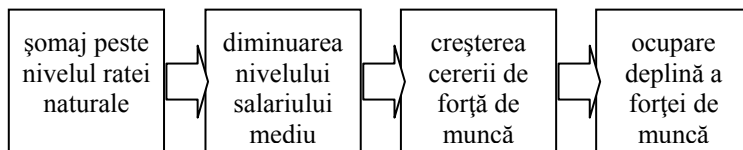

Figura 1.2. Lanțul restabilirii echilibrului pe piața forței de muncă în concepția clasică

Tot spre echilibru se tinde și în situația în care apar discrepanțe între nivelul economiilor și cel al investițiilor. Scăderea ponderii investițiilor în total venituri disponibile antrenează o scădere a cererii de bani și, din dorința de stimulare a acesteia, o diminuare a ratei dobânzii ce devine astfel atractivă pentru potențialii

investitori, care vor restabili echilibrul pe această piață (Figura 1.3), (Figura 1.4).

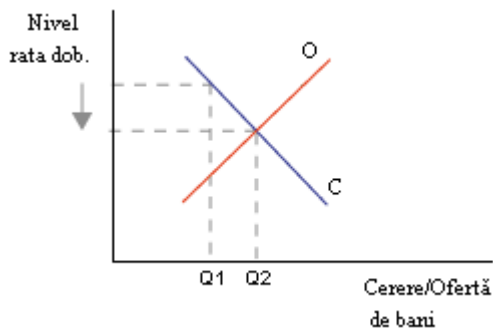

Figura 1.3. Restabilirea echilibrului pe piața monetară în concepția clasică

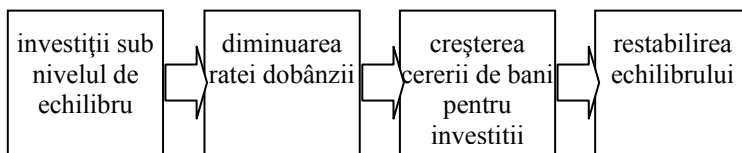

Figura 1.4. Lanțul restabilirii echilibrului pe piața monetară în concepția clasică

În afara *teoriei pieții libere*, alte două aspecte cheie marchează decisiv gândirea economică clasică: *legea lui Say* și *teoria cantitativă a banilor*.

Așadar, un alt element important al teoriei clasice este *legea lui Say*², prin care se afirmă că într-o economie

² Jean-Baptiste Say, un renumit economist clasic, a lansat în 1803 „legea de bușeelor“, conform căreia „oferta își creează propria cerere“

de piață, bunurile și serviciile sunt produse pentru a fi schimbate cu alte bunuri și servicii, fapt redat de bine-cunoscuta sa sintagmă „produsele sunt plătite cu alte produse”³, reliefând în esență faptul că pe o piață, oferta totală va fi în permanență acoperită de cererea totală derivată din consum, căci producătorul își va ajusta producția sau prețurile astfel încât aceasta să se vândă în întregime. O creștere a ofertei productive, de exemplu, va duce la o creștere a cheltuielilor destinate achiziționării acelor bunuri, și deci la o majorare a cererii, ocuparea deplină a forței de muncă fiind astfel asigurată. Chiar și în cazurile în care am avea de a face cu dezechilibre locale, surplusul de pe o piață va compensa întotdeauna deficitul manifestat pe alte piețe.

Atunci când o economie realizează un anumit nivel al produsului intern brut real, ea generează și veniturile necesare achiziționării acestuia, oferind posibilitatea de solicitare deplină a producției realizate și, în consecință, de acoperire a nivelului natural de produs intern brut real. Cu toate acestea, imperfecțiuni pot

³ Say, J.-B. ([1803] 1971). *A Treatise on Political Economy: or the Production, Distribution and Consumption of Wealth*. New York: Augustus M. Kelley, p. 153